інформаційний бюлетень оргкомітету Української демократичної партії

ГОЛОС

№9/20/

неділя 20. 05. 1990

бюлетень видається з липня 1989 року

*

С.ХМАРА: «Боюсь, що доля України вирішиться не в стінах парламенту, а за його межами.»

Травень 1990 року перенасичений політичними подіями. Одночасно працюють Верховна Рада СРСР та місцеві Ради; почали свою роботу Верховні Ради України, Росії та Білорусії.

ПАРЛАМЕНТСЬКІ ІГРИ – ЧИ МОЖЛИВІ КОМПРОМІСИ?

У цьому морі подій, інформації людина без чіткого політичного та національного світогляду, а таких у нашому суспільстві, на жаль, більшість, і ім'я їм "радянський народ", втрачає орієнтацію. Вона не знає, кому вірити, кого слухати, куди бігти.

У таких випадках громадянину потрібні: своя партія, свої політики, свої гасла, прапори та інша символіка, нарешті чіткі рекомендації та зрозуміле тлумачення подій.

Спробуємо це дати, не претендуючи на "істину в кінцевій інстанції", але висловлюючи своє розуміння політичної ситуації.

В и с н о в о к   п е р ш и й.

Громадяни повинні розуміти, що "демократи" сьогодні можуть перемагати лише за умови їх <u>більшості</u> у законодавчому органі. /Приклади: Москва, Ленінград, Західна Україна, Московський район м.Києва та інші. Прибалтика – випадок особливий./ Якщо ж сили у "демократів" і номенклатури приблизно <u>рівні</u> /що має місце у Київській <u>Міській Раді</u>/, то останні, у <u>вирішальних</u> випадках будуть отримувати перемогу за рахунок:

а/ відсутності у "демократів" реальних важелів влади;

б/ відсутності у "демократів" чітких партійних структур при значній ідеологічній диференціації їх сил;

в/ фахової /політичної/ невправності у порівнянні з номенклатурою;

г/ остраху втратити у боротьбі те, що було завойовано у нелегких виборчих баталіях./Одне слово, де гарантія, що оберуть вдруге?

То краще не домагатись розпуску Ради. Краще не домагатись нових виборів. Краще піти на компроміс./ Але у політиці "є компроміси і компроміси"! Компроміс, якщо на нього йдуть, повинен забезпечувати <u>успіх</u> на наступному етапі! Це – аксіома політичної науки. З огляду на це стає зрозумілим, чия то перемога обрання генерального директора "Електронмашу" Головою Київради. Зрозуміло, що це за <u>політична</u> фігура! І апарат досяг цієї перемоги старим як світ, але, виявилось невідомим демократам, методом політичної боротьби, переконавши супротивника, що висунута кандидатура не "наша"! Номенклатура тонко пішла навіть на часткову неучасть у голосуванні, підсиливши цей крок цукеркою для "демократів", а саме – місцем заступника.

Такий "пряник" під загрозою розпуску Ради та тиску "суспільної"думки" про те, що депутати переводять народні гроші, "демократи" проковтнули! З поразкою вас, дорогі кияни!

Великий Фуше казав, що політик може програвати, крім тих випадків, коли програвати <u>н і я к</u> не можна. І сьогодні внаслідок того, що сталося, маємо в міськраді "плюралізм", що вдовольнить нову, молоду, вправну генерацію номенклатури. "Плюралізм" за умови їх переваги! Молодим, новим та "раннім" він дає можливість:

а/ спихнути за фаховою непридатністю старих мастодонтів "единогласия" з їх насиджених місць, бо вони не виживуть в умовах нормального політичного життя;

б/ прикривати свої наміри та дії "плюралізмом" та "рівними можливостями":

в/ у випадку труднощів, за допомогою засобів масової інформації, що належать номенклатурі, зробити "демократів" "козлами відпущення."

Така ж ситуація, котра вимагає однак значно меншої вправності від номенклатури, склалася і у Верховній Раді УРСР. Тут заслужені "динозаври" номенклатури мають перевагу 2:I. І навіть м'які апеляції до здорового глузду з боку "демократів", при виборах до робочої Президії сесії, були чітко відкинуті. Загальний список з I2 чоловік очолювали 5 апаратних претендентів. Вони й пройшли. Навіть проти комуніста Салія, секретаря Подільського райкому, проголосувало 239 депутатів. "Нехай знають, хто в хаті хазяїн"!

Повіривши у свої сили, апарат запропонував 23 пункти порядку денного, де була поставлена усього одна конкретна проблема – всенародний референдум. Решту пунктів можна тлумачити таким чином: віддайте більшістю – 250 усі важелі влади Урядові і роз'їзджайтесь по домівках. Написано одне, а виходить дещо інакше. Завдяки демократичним депутатам такі питання як закони про землю, власність, звіт Уряду буде розглянуто. До речі, на посаду прем'єрміністра ЦК КПУ запропонував зно-

/Закінчення на 2-й стор./

–ІНТЕРВ'Ю–

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ СРСР
<u>В. Ч Е Р Н Я К</u>

? Як Ви оцінюєте перспективи роботи сесії парламенту республіки?

– У мене таке враження, що нинішній склад депутатського корпусу України ще не готовий до радикальних вирішень пекучих, наболілих проблем. Це пояснюється реальним співвідношенням політичних сил, які представлено у ньому. На мою думку, I20 – I30 депутатів стоять на позиціях радикалізму, настроєні на найбільш рішучі заходи, ладні боротися за повний суверенітет України, близько 250 депутатів дотримуються поміркованих і консервативних поглядів і не схильні кардинально щось змінювати, навіть нинішньої кризової ситуації. Центр, коли такий існує тут, вельми незначний. Тому неминуче виникнення конфліктів і конфронтацій. Шкода, що "багато пару піде у свисток". Та ситуація у республіці, реакція народу допоможе зрушити з мертвої точки.

? Чим пояснити такий склад депутатів, обраних відносно демократичним шляхом?

– Як говорив Гегель, кожний народ має той уряд, якого він гідний, Литовці – свого, українці – свого парламенту. У апарату було чимало можливостей діяти і на висунення і на голосування. У демократів ще немає досвіду, не відпрацьований ефективний механізм боротьби, та й закон про вибори неодноразово порушувався деякими виборчими комісіями, причому практично безкарно. Свою роль зіграв і ще низький рівень політичної культури, і розчарування малоефективною діяльністю народних депутатів СРСР, та й політична активність у різних регіонах

/Закінчення на 3-й стор./

***

ЧИТАЙТЕ У НОМЕРІ:

1. СУД НАД «ПРАВДОЙ УКРАИНЫ». Стор. 6.

2. З БІОГРАФІЇ С. ПЕТЛЮРИ. Стор. 4.

3. ДЕРЖТЕЛЕРАДІО ТА ЙОГО ШЕФ. Стор. 7.

ПАРЛАМЕНТСЬКІ ІГРИ - ЧИ МОЖЛИВІ КОМПРОМІСИ?

/Початок на І-й стор./

ву т.Масола. І без звіту за попередню роботу? Таке можуть "протягувати" лише на нашій Україні.

Який контраст з Верховною Радою Росії! І це не дивлячись на те, що "демократів" там 22 %, в той час як у нас 25 %. Там третина номенклатури /напевно, переважно нижчого шару /, зрадила своїм становим "законам" і підтримала "Демократичну Росію"! Єдиний блок номенклатурних комуністів вдалося зломати! Більше того! Демократичні сили раз у раз домагаються свого! Так тримати, Росіє! Що ж сталося? Чому там, а не в нас, номенклатура пішла за народом? Тому що там вона хазяїн своєї держави! Тому що у росіян нема національної неповноцінності /попри всі розмови про дискримінацію та визиск Росії/. Натомість наша, українська номенклатура - то не хазяї , то

"...Раби, підніжки,
грязь Москви"...

Це стає національною рисою народу, що живе "на нашій не своїй землі". Не дарма в армії найкращий начальник - росіянин, а старшина - українець.

З цього випливає, що всякі потурання українським можновладцям в стилі деяких "демократів"- безглузді. На цьому шляху вони не здобудуть навіть лаврів і слави Адама Кисіля, бо мають справу з ..., у той час як Кисіль спілкувався з панами, з гоноровою шляхтою!

Тобто, дорогі виборці! По-перше, ви самі поставили своїх представників у таке скрутне становище, надавши їм лише 25% місць. І тепер 5 років матимете те, на що ви заслуговуєте.

По-друге, і це основне! Демократія на Україні можлива тільки, якщо здобудемо власну Суверенну Державу. Тільки тоді можна буде говорити з Івашком та Кравчуком, коли вони стануть хазяями. Тоді, можливо, на їх місце прийдуть такі як Попов і Собчак./Може саме цього вони й бояться! Краще синиця в руках, ніж журавель у небі./ Отже, демократія на Україні без незалежності неможлива.

Це наш д р у г и й в и с н о в о к.

Інакше нас у недалекому майбутньому чекає доля Білорусії, чий новообраний "парламент" вирішив не реєструвати реально існуючий Народний Фронт! І це на п'ятому році перебудови! Не говорячи вже про такі "дрібниці", як "Чорнобильські тайни", що забрали здоров'я і ще заберуть у І/З населення республіки; про тотальну, брутальну, ганебну русифікацію, що фактично знищила білоруську культуру. Це фізичний та духовний геноцид!

Наш т р е т і й в и с н о в о к - необхідність створення повноцінних політичних партій. Без них неможлива не тільки плідна робота "демократичного блоку" в парламенті, без них неможливо й виграти майбутні вибори. Кажуть, що попереду ще 5 років. А раптом Верховну Раду розпустять раніше?! Що тоді? Міськрада вже була поставлена перед такою перспективою. Наслідки ми знаємо. Будемо нашвидкуруч творити партії? Як було у цю виборчу кампанію, коли "Рух", "Товариство української мови", "Зелені" створювали районні осередки під Закон про вибори?

А поки що сценарій збереження старої виконавчої влади лишається домінуючим. Вже зараз лунають вигуки: "Ми втрачаємо по 50 тисяч на день", "нас чекають колгоспи та заводи". Сьогодні ж апарат просто нахабніє. Приклад? Будь ласка! Скандал, який ледве не викликав зрив роботи сесії. Маємо на увазі випад з парламентської трибуни редактора "Радянської України" проти депутата Лариси Скорик. Після демаршу депутатів "демократичного блоку" в президії йшли дебати, як краще вирізати цей епізод з телетрансляції. Президія була одностайною - вирізати цілком! Сором на всю республіку! Була навіть пропозиція передати повністю, але відключити звук, включивши приємну музику! І сміх, і гріх!

Отак і будемо сміятись та плакати. Чи всі п'ять років?

О.КОВАЛЕНКО,
В.СОЛОПЕНКО.

ПАРТІЯ: ЯКОЮ ЇЙ БУТИ?

Останні роки характеризуються розпадом тоталітарних комуністичних режимів, які виникли у XX столітті у деяких слаборозвинутих або окупованих під час Другої світової війни країнах Європи, Азії та Латинської Америки. Крах марксистської економічної доктрини з її планово-розподільчими важелями став у цих країнах наявним. Непомірний /у 3 - 5 разів вищий за країни Заходу/ рівень експлуатації трудящих, низька рентабельність промисловості і сільського господарства і, як наслідок - все більше ожебрачення народу, призвели і до політичної кризи.

У процесі демократичного відродження світу чи не найголовніша роль належить республікам Радянського Союзу. Величезний шмат Євразії, який ІСТОРІЯ вибрала для проведення експериментального втілення у життя марксистської теорії, завдяки колосальним природним та людським ресурсам, найбільш розвинутому репресивному апарату та масовій ідеологізації суспільного життя протримався цілих сім десятиліть. На протязі цього часу "залізна завіса" не давала змоги поневоленим народам комуністичної імперії порівнювати умови свого існування з життєвим рівнем людей у високорозвинутих країнах світу. Цей летаргічний сон тривав би і далі, але явна поразка у змаганні на світовому економічному ринку, а також надприродні зусилля у військовому протистоянні, змусили партійно-державне керівництво Союзу передивитися деякі з усталених ідеологічних догм. Але зміни в економіці діалектично потребують і відповідних змін у політиці. Саме через це ситуація, яка, значною мірою, вийшла з-під контролю компартії, почала розвиватися незалежно від бажання лідерів "керуючої та направляючої". Спочатку у центрі, а далі і у республіках почали розвиватися громадсько-політичні рухи та виникати політичні партії, які ідеологічно відстоюють демократичний розвиток суспільства.

Боротьба за свої права останнім часом найбільш широкого розвитку набула у республіках Прибалтики і призвела до виникнення центробіжних тенденцій також у республіках Закавказзя та Молдавії. Значною мірою вони торкнулися і України /особливо менше "совітезованих" західних областей/. Каталізатором підвищення громадянської свідомості стали Чорнобильська атомна катастрофа, висвітлення жахливих фактів про наслідки штучного голодомору 1933 року, надто екологічна забрудненість навколишнього середовища та низький рівень життя.

Виникнення у 70-х роках Української Хельсінської Спілки, народження на початку 80-х перших екологічних організацій та утворення у 1989 році Народного Руху України за перебудову призвели до великих змін у особистому та громадському світогляді громадян України. Необхідність політичної парламентської боротьби і відміна сумнозвісної 6-ї статті Конституції СРСР дали змогу створити політичні структури, альтернативні правлячій КПРС. Заяви і декларації про створення партій вже зробили лідери "аграрників", "зелених", клерикалів та УГС, які вже збирають своїх прихильників. Останньою на сучасному етапі заявляє про себе Демократична партія України /ДПУ/, яка, на мою думку, повинна стати найбільш масовою "міжрегіональною" опозиційною до КПРС, п а р т і є ю н а р о д у України. Неприйняття централістської структури та будь-яких ідеологічних догм /крім ідеології прав людини та нації/, відсутність національної обмеженості, впровадження у життя ідеї багатопартійності та роздержавлювання економіки при існуванні і вільному змаганні різних форм власності на фоні еволюційного поступу до повного економічного та політичного суверенітету України - ось головні постулати, на яких повинна будуватися програма майбутньої партії. Необхідність виникнення Демократичної партії України продиктована самим часом, самою історією. Тому за нею, як і за іншими, котрі об'єднуються на платформі Руху, майбутнє. Бо проблем, породжених тоталітарним режимом, дуже багато, і всі вони потребують розв'язання у найближчі роки. Це, насамперед, розвиток кооперативної, акціонерної та приватної власності. І екологічні проблеми. І відродження культури українського та інших народів, які проживають у республіці...

Головною метою Демократичної партії є зайняття Україною належного місця серед держав європейської спільноти та надання їй політичного статусу, гідного країни-члена ООН.

В.СУЯРКО,
член оргкомітету
Демократичної партії України,
м.Донецьк.

ІНТЕРВ'Ю

/Початок на І-й стор./

країни суттєво різнилась.

? Що, на Вашу думку, є вирішальною умовою для формування і ефективної роботи депутатського корпусу?

– Багатопартійна система! Виборці мають голосувати за партійну програму. Партії, що перемогли, мають формувати парламентський блок, без якого нема чого очікувати результативної роботи.

Голову парламенту республіки, як і голів рад усіх рівней, необхідно обирати тільки прямим голосуванням. Обрання президента має бути ітогом цивілізованої парламентської боротьби, а не результатом закулісних інтриг та апаратних ігор.

? Чи залишаєтеся Ви принципово безпартійним, як стверджували раніше?

– Це найбільш складне для мене питання. За переконанням я безпартійний – принципово. Переконаний, що людство рухається до суспільства без політичних партій. Останньою, можливо, залишиться партія "зелених". Але ж спізнюємося у розвитку років на сто. З урахуванням нинішньої ситуації необхідно визначитися і мені. Я брав участь у редагуванні і обговоренні проекту маніфесту і програми Української народно-демократичної партії, яку незабаром буде створено.

***

Народний депутат СРСР
Ю. КОЛЬЦОВ

? Які, на Ваш погляд, перспективи демократичного руху на Україні?

– Демократичний рух на Україні неоднозначний і неоднорідний. Спільне – хіба що антиармійські гасла. Це просто і нібито усім зрозуміло. Але того, що далі від розмов про суверенітет і гасла, розуміють небагато. З яскравими гаслами ідеологи на вулицях не стоять, за наслідки надреволюційних, але не реальних гасел, що їх кинуто у маси, не відповідають.

? Ваше ставлення як депутата і офіцера до подій у Прибалтиці?

– До процесів, що там відбуваються, ставлюсь з повним розумінням. Хоч на Ш З'їзді народних депутатів я голосував за резолюцію по Литві, зараз категорично не згодний з тим, що під неї підводять – надто радикальні і малоефективні заходи реакційного характеру, такі, як економічна блокада. Відродження національно-територіальних військових формувань, що підлягають парламенту республіки, – об'єктивна необхідність. Але й щодо цього немає серйозних програмних праць. Як військовому мені ясно, що це будуть, швидше за все, мотострілкові війська, сформовані на міліційній основі, а також частини цивільної оборони. Сучасна авіація і військово-морський флот окремій республіці просто не по силі.

? Хто ж буде служити у ВМФ, в ПВО, у віддалених районах?

– Це питання легко вирішиться і у правовому і в матеріальному плані при переході до професійної армії. До речі, в армії США для того, щоб стати старшим офіцером, треба прослужити у віддалених місцевостях.

? Перед Другим з'їздом народних депутатів Ви виступали з досить сміливими оригінальними, конкретними пропозиціями щодо конверсії.

– Повернення до них неминуче. А реальна інформація про становище у ВПК десятиліттями не доходила далі міністрів і головнокомандуючих видами Збройних сил. Моє завдання довести її до комісії Лапигіна, щоб виробити серйозну концепцію конверсії, яка здатна давати не збитки, а прибутки нашому народові.

? Як ставиться ваше командування до депутатської діяльності полковника Кольцова?

– Раніше – без ентузіазму, навіть намагалися представити до звільнення у запас. Але, побачивши підтримку найширших мас виборців /а за останні два місяці я брав участь у роботі рад Криму від сільського до обласного рівня/, зрозуміли: моя робота лише підносить престиж армії, що останнім часом досить похитнувся, і перестали чинити препони.

***

Народний депутат УРСР
С. ХМАРА

? Ваші враження від першого дня роботи сесії?

– Досить негативні. Вже очевидна відсутність здорового глузду і відповідальності у ряду депутатів може призвести до соціального вибуху. Терпець українського народу на останній межі. Колишніх його правителів це не хвилює. Боюсь, що доля України вирішиться не в стінах парламенту, а за його межами.

Це вже Історія.

*

А В ЦЕЙ ЧАС НА ПЛОЩІ...

Сталося так, що героєм першого дня сесії став народ, що зібрався на площі перед Верховною Радою. Тут були різні люди: і ображені несправедливістю можновладців, і ті, хто відчув на собі безправність у тоталітарній державі, і повсталі з тенет брехні і мовчання. Їх об'єднувало одне – тривога не за власні інтереси /за цим ідуть у інші місця/ – біль за свою країну, за майбутнє своїх дітей. І які б ярлики не навішували захисники тоталітаризму /"екстремісти", "хулігани"/,– то був народ. І цього народу, до якого ще так недавно підлещувались, домагаючись його голосів, злякались його ж обранці. Така парадоксальна реальність. А, може, закономірність?

Народ прийшов сюди не гостем непроханим – він прийшов у СВІЙ парламент, бо у кожного були тут свої обранці. І, мабуть, багато пошкодували за власну довірливість а чи байдужість на виборах, коли почули, як деякі з депутатів вимагали "оградить..., убрать..., запретить..." – одне слово, "вжити заходів".

Кого ж вони злякалися? Тут були делегації з Одеси, Львова, Ужгорода, багато киян, знаних і відомих у місті, як дочка видатного українського поета Василя Елана-Блакитного М.В.Вовчик-Блакитна, ветеран Вітчизняної війни, кандидат наук.

Зневіра одних вилилася у гіркі слова докори тим, хто міг, мав владу і не захистив свій народ. В гаслах називалися імена В.Івашка, В.Масола, В.Шевченко. Але чи це неправда?

То, може, вони злякалися купки дітей з Чорнобильських земель, що тримали плакати: "Ми не хочемо вмирати!", "Дайте нам чисту воду і чисте повітря!"

А чи, може, не мали рації ті, хто підняв гасло "Ганьба провокатору Стадниченку!"?

Люди нагадували і про 65 млн. карбованців, на які Мінатоменерго пограбував благодійний фонд.

Народ мав рацію у всьому, чого вимагав, і тому його злякались. Не всі, звичайно. Підходили до людей і Лариса Скорик, і Ірина Калинець, і В.Чорновіл, С.Хмара, інші депутати. Навіть І.Плющу довелося пояснювати, чому він погано знає мову. Були просто розмови і гарячі слова вдячності тим, хто їх заслужив.

А були й такі "народні" депутати, які затуливши вуха і похнюпивши голову, зайцями пробігали мимо людей, що хотіли з ними поговорити.

І хоч розстановка сил у парламенті нині така, що їх знову можуть обрати до керівних органів влади, представниками народу вони від того не стануть – у цьому ще раз переконали події на площі перед Верховною Радою. Шкода, що телебачення не показало їх – багатьом би довелося розчаруватися у своєму виборі і довірі.

М.ВОЛОДЬКО.

НАШЕ МИНУЛЕ

Продовжуємо публікацію матеріалів з нашого "реабілітованого" минулого. Межа "дозволеної" правди сягає сьогодні відмітки-1925 рік. Тож ми звертаємося до спогадів відомого українського політичного діяча, опублікованих ним у 1922 році у Берліні.

На початку травня 1917 року відбувся перший Всеукраїнський військовий з'їзд. На ньому яскраво виявилося розмежування між політиками старої "драгоманівської" школи, представниками якої були Грушевський, Винниченко та С.Петлюра, і діячами нового, національного світогляду в українському русі. Речником цього напрямку на з'їзді був М.Міхновський, з програмою котрого ми знайомили читача в № 7/18/ "Голосу". У той час більшовики ще не дали "драгоманівцям" уроків "нової політики" партії "нового типу". 1918, 1922, 1933, 1937 та інші роки ще попереду. Тоді у Грушевського і Петлюри було більше підстав для перемоги. Українство, перебуваючи в рожевому полоні революційної соціалістичної ейфорії, дало пошити себе в дурні. Найстрашніші пророцтва Міхновського та його товаришів справдилися з моторошною відповідністю. Втрачено було реальний шанс на відновлення незалежності нашої Батьківщини. Процедура перемоги С.Петлюри описана в споминах відомого історика /"Київ" № 9, 1989/. Грушевський був повивальною бабкою при народженні вагітною революцією Україною свого військового "генія".

Однак, надамо слово пану С. Томашівському*

ПІД КОЛЕСАМИ

ПЕТЛЮРА

Політичний некролог

I

Як індивідуальність - він людина убога. Освітою-звісний у старій Росії тип семинариста, якому прийшлося глядати хліба поза церквою. Після малозначної спроби на науково-історичнім полі, він став професійним канцеляристом, забігаючи т.ск. від свята в журналістику, без якого небудь значнішого успіху. Його раніші статті, пізніші промови, маніфести, дипломатичні накази і т. ин. вражають, окрім вузонької освіти, ще й убогістю думки та примітивностю форми. Одинокий голосний виступ його на письменницькому поприщі - то його становище в "Украинской Жизни", з приводу вибуху світової війни. Там станув він всеціло на російськім державнім становищі та - під оплески московських націоналістів усякої масти, від Меньшикова і Мілюкова до Алексинського й Бурцева - заявив: "Українці сповнять чесно свій обов'язок супроти держави!" В цьому ж дусі "У.Ж." велася до кінця, відсуджуючи від честі й віри всі ті українські кола, які орієнтувалися по іншій політичній лінії.

Нагорода не минула його. Він заняв добру посаду у воєнно-гуманітарній організації Земського Союза при армії юго-западного фронту. На цьому становищі мав він нагоду увійти в контакт із військом, і це була його одинока кваліфікація, щоб одержати з рук Центральної Ради секретаріят по військовим справам та щоб відкрити у собі притаєне досі звання на генераліссімуса всіх воєнних сил України. Тут очевидно й глядати психологічного пояснення гетьманської /чи, як опісля з тактичних мотивів прийшлося назвати - отаманської/ амбіції Петлюри.

Насуваються на думку історичні постаті ріжних "революційних" полководців: Вільгельма Оранського, Хмельницького, Кромвеля, Наполеона... - всі справжні вояки по професії; Вашингтон, Гарібальді, Пілсудський... - вояки дилетанти, які одначе мали за собою серіозну школу воєнної практики. Що ж дало Петлюрі моральне право посягти по найвищу військову владу? Чом українське громадянство задовольняло цю амбіцію та цілі чотири роки бачило в Петлюрі олицетвореного генія узброєної України? Відповідь на ці і їм подібні запити хіба у сфері психопатологічних загадок. Бож за весь час сво..го начальства не виявив він найменших признак справжнього вояцького духа, військової організаційної здібності, не згадуючи навіть про який небудь стратегічний талант, або хоч би деякі прикмети воєнної тактики. Навпаки, всі об'єктивні свідоцтва про мілітарну діяльність Петлюри стверджують однодушно повну ділову нікчемність головного отамана, теоретичну некваліфікованість і практичну нездарність. Під таким проводом не могло бути жодної армії у справжнім розумінні цього слова, хіба тільки більш або менш лихо узброєні банди, без проводу й дисципліни. Скільки-то всякого воєнного добра опинилося було в руках Петлюри у грудні 1918! Европу можна було ним завоювати; та що з цього стало? Ось вам одна з головних причин сьогоднішнього становища України.

П

Коли з вибухом мартівської революції антанта підняла всі можливі зусилля, щоб не тільки удержати Росію у війні, а ще збільшити її воєнну енергію проти центральних держав, тоді Петлюра /можливо це в характері урядника Земського Союза, та в кожному разі в характері українського генерального секретаря для воєнних справ/ увійшов у якийсь контакт із другорядними французькими агентами, які не жаліли ні заходів, ні грошей, щоби піддержати зломаного воєнного духа, та оставав в інтимних зносинах із ними. У зв'язку з цим він розвинув горячкову пропаганду, щоб український народ воював безпощадно до загину за "цивілізацію", себ-то за Францію, Вільсона, Бразилію, Китай, Костарику, Ліберію і їм подібні високо-культурні цінності. В цій політичній службі мабуть прийшов до самосвідомості ще инший утаєний доси талант Петлюри: він почув себе здібним до ролу Кавура, Бісмарка тощо...

Та прийшов момент, коли Центральна Рада рішилася - поруч московських большевиків піти на переговори з центральними державами й заключила берестейський мир. Тоді Петлюра, згідно з волею своїх патронів, уступив із уряду, та ждучи остаточної перемоги "цивілізації", почав творити те, що приходиться назвати. петлюрівською легендою серед народу. Без цеї легенди повстання проти гетьмана було б певно не вдалося. Для темних мас - основа кожної легенди ірраціональна, чим більше романтизму в ній, тим краще для тих, що її сіють; натомість інтелігенція, без якої жодний політичний рух неможливий, потребує бачити якийсь позитивний скелет у цій легенді.

На часи цеї підпольної діяльності паде й ідейна метаморфоза Петлюри: обов'язок супроти матері-Росії замінив він обов'язком супроти неньки-України та виринув, як представник безоглядного українського сепаратизму й невгамованої ненависти до Росії. /Так, саме невгамовної, можна сказати неконструктивної ненависті, яка була результатом "... я говорю про нашу національну ідеологію, про ідеологію провідників, а вони ніколи, навіть у момент, коли хвилі національної революції били найвище, - не здобулася на ясне зформулювання самостійницького ідеалу, і завжди переполовинювала чисте вино націоналізму водою "вселюдських", засаднично угодових, концепцій. Називати ці свої концепції могли вони як хотіли /вони переважно, звалися самостійницькими державними/, але всі вони навіть в інтерпретації своїх авторів, були ідеологіями, опертими з а с а д н и ч о на ідеї симбіози, себто, протинезалежницькими". /Д.Донцов, "НАЦІОНАЛІЗМ", Лондон-1966, стор. 85. прим. ред./.

Легенда й інтрига працювали, як знаємо, енергійно. Політичні обставини склалися для неї корисно. Я думаю, що коли б кінець світовій війні був півроку пізніше, вся ця агітація була б скоро виявила своє правдиве обличчя й моральну стійність, брехня, як звісно, має короткі ноги. Та сталося інакше, на нещастя України та на вічну памятку по героях легенди. Петлюра й тов. висадили у воздух молоду, по століттях щотілько воскреслу українську державність та кинули рідний край в божевільну, деструктивну анархію, якій покласти сякий-такий кінець прийшлося - о сороме! - московським большевикам. Обіцяні блага й ласки, знаємо в що перемінились, та мабуть не багато з тих Українців,

---

*С.Томашівський. "Під колесами історії". Вид-во "Українське слово" в Берліні, 1922 р.
Мова - оригіналу.

які тоді зловилися були на легенду, знає, що якраз антанта, разом із Францією, була противна українському повстанню 1918 р. й рішучо перестерігала його організаторів проти цього кроку,

Ш

Східно-европейська політика Франції /бо з цілої антанти вона тільки одна мала й має якусь політику в цьому напрямі/ після перемоги хиталася ще довший час; вона лічилася з ріжними можливостями та лише поволі і згодом обставини привели її до цього, щоб ототожнити свої політичні інтереси з польськими. На цьому полі Петлюра не йшов за своєю уявленою покровителькою; він радше біг попереду неї. Все таки нема сумніву, що між французькою орієнтацією Петлюри з 1917-1918

ІСТОРІЇ

і польською з 1919-1920 є очевидний органічний звязок. А якщо програний сьогодні з Польщі, опиниться він завтра на французькій Рівієрі, щоб споживати у затишку *panem bene merentium* то це буде просто, логічно і природно.

Загалом панує погляд, що польська орієнтація "головного отамана" почалася щотільки в зимі 1919-1920. Нічого більше фальшивого! В дійсності посередні звязки з Поляками сягають ще часів Гетьманщини, а прямі навязалися вже в січні 1919 р.

Щож уявляв із себе Петлюра з осени 1919 р.? З утікача-комірника став політичним наймитом. Про моральний і національно-політичний бік цеї служби нема що й казати; з дипломатичного і міжнародно-правного становища беручи, були всі варшавські акти найдурніші у світі. Та Петлюра не бачив і не розумів цього; він навіть не відчував усеї смішності свого становища - смішності, яка убиває...

***

Та обернім лице від воєнних і дипломатичних подвигів Петлюри до його діяльності по внутрішнім державним будівництві. Режім Директорії перемінився скоро в диктатуру "головного отамана", в якому видко пробудився й організаційний геній на полі адміністрації й законодавства. Чи маю характеризувати те, чим обдарував він Україні? Він мав і має доволі панегіристів, приятелів й оборонців, та я не пригадую собі ні одної стрічки, ні одного слова в похвалу внутрішнім порядкам УНР за останні 3 роки; навпаки, все те, що писано й говорено в цьому напрямі, дає образ якогось страшного сну з егзотичної країни: сам голова - ігнорант, заздрий і без енергії; міністри - шарлатани і ...; про урядників - вже й не говорити; в "законодавстві" /*sit venia verbo*/ школярське доктринерство і жіноча непослідовність, глибоке й безнадійне незнання життя, його законів і потреб; в "адміністрації" /знов даруйте за слово!/ - в найкращім разі повна бездіяльність, поза цим - самоволя, терор і бандитизм; школа - не істнує цілком. Так без кінця.

IУ

Щоб оцінити політика по його дійсній вартості, на це маємо тільки одну міру, запитуючи: який був остаточний успіх його діяльності? Всі панегіристи Петлюри дуже скромні у відповідях на це питання. "Розголос українського імені по світу" - кажуть вони. Ах, як то хотілось би мені повести одного-другого з них у широкий світ і показати йому наглядно, чи і що цей світ говорить про Україну! Що більше, прихильники Петлюри не матимуть і того, задовольнення, що їх герой трагічна фігура. Тут же ані одної трагічної рисочки! Невдачник, який не умів зійти із сцени з драматичним ефектом та збереженням особистого достоїнства - не герой навіть для театру.

Це про самого Петлюру, та про "Петлюрівщину"? Історія знає чимало постатей, які самі по собі не були геніями, все таки стали дуже визначні і заслужені дякуючи тому, що вони придбали собі одну прикмету справжніх геніїв: бажання і вмілість добирати собі дорадників і співробітників найкращих, талановитих і кваліфікованих земляків, а в разі потреби й чужинців. Хтож оточує себе тільки меншими від себе, панегіристами, карієристами, інтриганами і сикофантами, той дає безсумнівний доказ своєї нікчемности. А тепер покажіть мені цю сіль української землі й українського ума, яку "головний отаман" заставив працювати побіч себе на становищах полководців, дипломатів, адміністраторів, організаторів народної освіти і т.п. Це що ви можете вказати - то одна велика *cronique scandaleuse* , та й тілько. Ні, Петлюра - це дуже маленька індивідуальність.

***

Тут дехто може замітити: твойому висновкові противиться неспірний факт широкої популярності, як не особи, то ймення "головного отамана". На це скажу: популярність ще не мірило громадянської стійності; навпаки історія знає дуже небагато визначних державних мужів, які були популярні за життя, натомість дуже багато таких, які здобули собі імя, місце і популярність тільки шляхом непопулярності, часто ненависти з боку сучасних їм земляків; хто тільки трошечки з історією, мусить признати, що це останнє явище правилом, а перше виїмком, тому й шкода місця на притягання сюди всякому звісних зразків. Так, звичайно "вороги народу" стають опісля героями; натомість популярні божища товпи котяться швидко в низ забуття, як не чогось гіршого.

Релятивна популярність Петлюри пливе із двоякого джерела. Наперед, він пересічний тип сучасного українського інтелігента, а широкому загалові така пересічність симпатична: плебейське імя, плебейські манери, цинізм перемішаний з містичним жестом, мужицька витривалість, демагогічна амбіція - все це улегчує здобуття популярності. Дальше, він мабуть присвятив 9/10 своєї особистої енергії і величезну частину державного гроша на доцільне витворювання цеї популярності, шляхом непристойної прямо реклами. Очевидно, що цим шляхом увінчаний "український Гарібальді" не може довго удержати громадянства, свойого і чужого, при хибнім погляді, що він має щонебудь спільного з історичним Гарібальді.

У

Кінчу, полишаючи все инше /а цього дуже багато/ майбутньому українському Плютархові. Мені здається, що одна з головних амбіцій Петлюри - стати історичною фігурою. Добився він цього? Без сумніву. Будучий історик України не зможе перейти мовчки коло цієї постаті. Питання в цьому тілько, чи вона буде позитивна, чи негативна. Це проблема дуже серіозна. Не для особи Петлюри й не ізза неї. Тут - бути чи не бути українській нації?

Як сказано, "головний отаман УНР" - це певний тип сучасного українського інтелігента. Коли цей тип удержиться у нас надалі, то Петлюра стане між національними героями нашої історії, такимияк: Кормильчичі, Болоховці, Пушкарі, Ханенки, Гонти, Довбуші, Махни і т.ин., та разом із цим не буде української нації. Щоб вона була, чи радше - щоб вона витворилася, жила і розвивалася, задля цього тип Петлюрівця мусить зникнути із нашого громадянства; мусить повстати новий тип українського інтелігента, антитеза Петлюрівця - тип, який набуде всі ці прикмети і цінності, якими дотеперішній відріжняється від представників справжніх культурних народів.

Наша неосвіченість мусить уступити місце знанню, наш егоїзм - самопожертвуванню, наша самоволя - дисципліні, наше інтриганство - особистій і громадській чесності, наше доктринерство - справжньому знанню народу і його життя, наша демагогічність - громадському вихованню, наш пайдократизм - пошані авторитету, наше фразерство - позитивній діяльности, наша поверховність - солідности, наш демократизм, радикалізм, соціялізм й анархізм, мусить бути замінений пізнанням і зрозумінням дійсних політичних, культурних, соціяльних та господарських цінностей і розвоєвих законів.

Що більше. Дотеперішній тип українського інтелігента мусить зникнути не тільки із громадського життя, а й з його літератури й історії. Значить - перерodження мусить йти в парі з ревізією нашої історичної галерії. Коли це станеться, то портрету Петлюри не буде ані в українськім Пантеоні, ані в самім історичнім музею заслужених для рідного краю Українців, хіба тілько в окремім зачиненім кабінеті з написом на дверях: "молоді вступ забороняється". Там показуватимуть зразки перебутих поганих національних хоріб українського народу.

ЗІ ЩИТОМ

"Я свою гідність віддавати Вам на заробіток не дозволю!" - сказав 23 квітня у своєму виступі на судовому засіданні Радянського районного суду м.Києва Володимир Яворівський, звертаючись до відповідача - зав. відділом газети "Правда Украины" М. Дерімова. Мався на увазі одержаний тов.Дерімовим авторський гонорар у розмірі 73 крб. за надрукованy під промовистим псевдонімом "С.Палійчук" статтю "Почему наглеют молодчики" з підзаголовком "Воскресники Яворивского - не что иное, как необандеровские шабаши".

Це був політичний процес, адже йшлося на ньому про образу честі та гідності народного депутата СРСР, одного з керівників РУХу.

Народ в особі свого обранця виступив проти найреакційніших сил партапарату. Багатомісячна діяльність органу ЦК КПУ "Правда Украины" проти Володимира Яворівського" закінчилась судовим процесом "Володимир Яворівський - проти "Правды Украины": на початку грудня минулого року В.Яворівський подав позов до суду за наклеп та образу його честі і гідності. Йшлося про вже згадані "необандерівські шабаші" та публікацію "Полтора часа демагогии..." від 20 травня 1989 року.

Так, цього разу ми зі щитом. За рішенням народного суду /суддя Н.М.Фадєєва/ "Правда Украины" має наслідувати долю своєї молодшої сестри - "Пріорільської правди", яка друкувала наклепи на С.Конєва, - спростувати наклепи, вибачитись та сплатити судові витрати.

Суть судового позову В.Яворівського полягала в тому, що у звіті про передвиборчий мітинг напередодні повторного голосування під час виборів у травні минулого року /"Полтора часа..."/ М.Дерімов сповістив читачів, буцім тоді В.Яворівський закликав виборців "до помсти" біля виборчих урн, коли насправді було сказано "прошу Вас, благаю дойти, д о п о в з т и до виборчих урн, щоб не дати виборам зірватись." У другій частині позову В.Яворівський протестував проти звинувачення в організації "необандерівських шабашів", яке випливало з одноіменної публікації. З точки зору юридичної справа була досить простою, а роз'яснення Яворівського, професіоналізм юриста, народного депутата УРСР О.Коцюби та свідчення трьох учасників мітингу дозволили суду прийняти аргументоване рішення. Зустрічний позов "Правды Украины" - протест проти оголошення "Голосом" конкурсу на здобуття призу імені Дерімова за найпровокаційнішу публікацію - судом було відхилено.

Протягом тих майже п'яти місяців, які тривав процес, пройшли другий та третій З'їзди народних депутатів, ми обрали народних депутатів України, міських та районних Рад, країну очолив президент, а Львівщину - В Чорновіл - відбулося безліч подій. Єдине, що залишилось сталим, наче світові константи, які були однакові і в 1937, і в 1985, і в 1989 роках - це позиція "Правды Украины". Як і рік, як і десять років тому газета республіканського керівництва не могла і години прожити без "українських націоналістів" та без УГС. Судячи з апломбу, з яким товариш Дерімов під час судових засідань поринув у хащі взаємин різних угрупувань ОУН, доводячи, що під "необандерівщиною" він розуміє саме наслідування традицій ОУНівських боївок, а не просто, як обиватель, обговорення закону про мови, яке насправді відбувалось, у питаннях пошуків "українських націоналістів" він має бути добре поінформованим фахівцем. Це досить дивно, якщо зважити на майже повну відсутність у відкритих джерелах будь-якої серйозної інформації з цього питання. Але Дерімов її має. Для доведення факту причетності Яворівського до зустрічей біля Верховної Ради Дерімов навів розшифровку повного запису мітингу 2 червня 1989 року, зроблену МВС республіки. Більше того, він передав судові ксерокопії зовсім вже недоступних простому журналістові матеріалів - публікацій у газеті "СВОБОДА" з Нью-Джерсі /!/. Тим більш дивним видається за цих умов посилання завідуючого відділом республіканської партійно-державної газети на радіо "Свобода", як на єдине джерело інформації про підтримку виборчої кампанії В.Яворівського з боку УГС. І вже зовсім дивною здається жалюгідна спроба "Правды Украины" представити свого "свідка" з мітингу 18 травня - жінку, яку О.Коцюба тут же, у залі суду, двічі зловив на брехні.

Що засвідчує таке ставлення до суду з боку відповідача - рівень газети чи вигартовану десятиріччями звичку до безкарності - питання, яке повинно турбувати лише її господарів. Але, перш за все, їм, мабуть, треба подумати про назву газети. Адже ще у Святому Письмі сказано: "Збрехавши раз, хто тобі повірить!" Правда або є, або її нема, і тоді це - брехня. Якщо вже газета виносить у заголовок слово ПРАВДА, то друкувати брехню вона морального права не має, а коли суд спіймав її на брехні, то слово ПРАВДА у назві слід замінити на більш правдиве. Звичайно, якщо совість є.

А.НАВАЛОВСЬКИЙ.

***

Знову ниють на негоду
Над прогнозами всіма
Кості цілого народу -
Від Кубані до Холма.

Прадідівські кров і попіл
Знову правнукам болять...
Десь - Тернопіль, десь -
Костопіль,
Десь - Чорнобильські Поля...

Микола Пшеничний.

ДВІ ВЛАДИ - ДВІ МІЛІЦІЇ

КИЇВ. 12 травня. 21.00. Біля кожного вагону потяга № 612 стоять міліціонери та люди в цивільному. Вночі ця "почесна" варта охороняє наш сон та перевіряє, чи ми на своїх місцях.

ПОЛТАВА. 13 травня. 7.30. Колія, на яку прибуває потяг, з обох боків оточена міліцією. До вагонів заходять по двадцять осіб у військовій та міліцейській формі, блокуючи виходи. Всіх, хто їм здається підозрілими, оточують і підштовхуючи під ребра, "запрошують" до автобусу. М.Бердника двоє людей у цивільному відтягують убік. Доходить до смішного. Ось жінка у блакитній спідниці та жовтій блузці. Її пояснень не вислуховують. До автобусу! Виявилось лише у Миргороді, що вона москвичка.

Всіх "запрошених" везуть у невідомому напрямку. Розмовляти заборонено. Пояснень не дають. Відправляти фізіологічні потреби - заборонено!

МИРГОРОД. 13 травня. 10.50. Приїхали. З нами розмовляє полковник Корчаков Валерій Олександрович. Вилучаються "безвозмездно" усі "націоналістичні" атрибути. Затриманих знову без усяких пояснень саджають до автобусів. О 15.00 ми у Гребінці. Нас чекає зворотний потяг на Київ.

В.МЕЛЬНИК

Ось так діє фашистська методологія превентивної дії. Навіть не хочеться говорити, що це незаконно та неконституційно. Які закони у соціалістичній "державі" - УРСР?

РИГА. 15 травня. 10.00. "Час ораторів закінчився! Від слів до діла! Нехай зрадники та політичні авантюристи почують голос трудящих. Мужчини, виходьте на вулиці...

Республіканська Рада Інтерруху".

Під такими гаслами, під спів гімна "партия Ленина - сила народная нас к торжеству коммунизма ведет" під керівництвом полковника Колбинова об 11.00 дві тисячі військовослужбовців почали штурм будинку Латвійського парламенту.

"І тут у справу втрутилися омонівці. Били швидко, прицільно, без замаху, без ударів у обличчя але по спинах, по головах, по ребрах, по погонах, по фуражках. Протягом однієї хвилини порядок було поновлено.

Хто ж це все влаштував? З якою метою? Це ж не народ прийшов до будинку з протестами. Акцію чітко спланували та провели інші сили. І чи не вони у другій половині дня повторили саме таку спробу у Таллінні, прорвавшись до внутрішнього двору будинку уряду та парламенту? Е.Савісаар змушений був звернутися по радіо за допомогою до таллінців. Тисячі людей миттєво прибули для організації протидії нападникам.

І ВСЕ ЦЕ ТРАПИЛОСЬ В ОДИН ДЕНЬ У ДВОХ СТОЛИЦЯХ НА ТЕРИТОРІЇ ОДНОГО ВІЙСЬКОВОГО ОКРУГУ.

То що це, переодягнені та непереодягнені військові рвалися у Верховну Раду, щоб полагодити економіку? Ні? Тоді нащо?"

/"Советская Молодежь". № 91.1990/

Ред.

НАРОДНОМУ ДЕПУТАТУ УРСР
В.О.ЯВОРІВСЬКОМУ

Звертається до Вас ініціативна група Держтелерадіо УРСР, - Ваші прихильники, прибічники Вашої платформи /про неї ми знаємо/. На жаль, під час виборчої кампанії ми мало чим могли Вам допомогти. І саме тому, щоб мати змогу надалі Вам і Вашим однодумцям у парламенті

допомагати силою всеукраїнського телерадіоекрану, зараз саме просимо ДОПОМОГИ ВІД ВАС.

Установча сесія Верховної Ради УРСР має сформувати державні й урядові органи, обрати чи призначити їхні чинники. І саме від них залежатиме, чи стане телебачення і радіо України демократичним, плюралістичним і справді народним.

Зараз на чолі Держтелерадіо УРСР уже понад 10 років стоїть М.Ф.ОХМАКЕВИЧ - партапаратник, який пройшов багатолітній вишкол у ЦК Компартії України. Про моральне обличчя цього керівника свідчить нещодавне розвінчання його афери з придбанням собі машини, про що видрукувала звинувачувальну замітку "Литературная газета"

До газетної замітки додамо, що ОХМАКЕВИЧ, використавши у тій ситуації своє службове становище, на бланку Київської організації Спілки журналістів ЗА СВОЇМ ПІДПИСОМ направив листа міністру торгівлі з вимогою негайно виділити йому ПЕРСОНАЛЬНО і ще кільком його поплічникам поза всякою чергою автомашини. Що й було зроблено.

Цей автомобіль ОХМАКЕВИЧУ обійшовся фактично БЕЗПЛАТНО. І ось яким чином. Він, ОХМАКЕВИЧ, який ніколи більше од сухої довідки в ЦК нічого не написав /хоч і вважається журналістом/, у кінці минулого року раптом "вибухнув" як автор сценарію ПОВНОМЕТРАЖНОГО ХУДОЖНЬОГО ТЕЛЕФІЛЬМУ "Поза межами болю". Може, прорізався у людини талант? Але ж фільм створювався на підпорядкованій йому особисто ЗА ПОСАДОЮ студії "Укртелефільм". Ій же він, як голова Держтелерадіо УРСР, і заплатив щедро за цю роботу з Державної кишені, потім одержав від цієї, йому підлеглої студії, в СВОЮ КИШЕНЮ щедру мзду у вигляді гонорару за сценарій. І, нарешті, 24 грудня 1989 р. о 21.40 наказав показати свій же фільм по ПІДПОРЯДКОВАНІЙ ЙОМУ ж телемережі Українського телебачення. Чим же не послідовне використання ОХМАКЕВИЧЕМ у СВОЇХ ВЛАСНИХ КОРИСЛИВИХ ІНТЕРЕСАХ вигоди своєї службової посади?

І навіть зараз, у найскладніший для республіки час, коли так драматично відбувалися вибори, ОХМАКЕВИЧ кинув свою роботу і пустився у зарубіжний вояж - у ФРН, Францію... /19 - 26 березня ц.р./. І по яких же питаннях поїхав туди радіотелевізійний міністр України? А встановлювати <u>рекламні контакти!</u> При цьому для оплати свого вояжу прихопивши з мізерної казни свого ж комітету жменю доларів чи франків. І це тоді, коли технічна база телебачення розвалюється без запчастин і ні на чому вести зйомки!..

Не забуває він і своїх дружків, таких, як головний редактор пропаганди ТБ ПАСАК В., головний редактор спортпрограм ФІСЮН В. /нещодавно був у США в турпоїздці, а в цей час йому платили зарплату/, як директор Київського філіалу Всесоюзного інституту підвищення кваліфікації працівників телебачення і радіомовлення /якого уже рік колектив цього закладу виганяє, а ОХМАКЕВИЧ рятує всіма силами!/. Цих та інших дружків ОХМАКЕВИЧ наділяє автомашинами, численними закордонними поїздками за державний кошт, високими окладами тощо.

А тепер про найголовніше. ОХМАКЕВИЧ - жорстокий ворог всього демократичного і прогресивного на телеекрані й у радіоефірі. Це він ОСОБИСТО був ПРОТИ допуску на телеекран ВАС і багатьох інших демократично, прогресивно настроєних кандидатів у народні депутати під час виборчої кампанії. І, переконані, твердо стоятиме на цьому і надалі.

Тому ми просимо Вас, як народного депутата УРСР:

1. На 1 сесії Верховної Ради УРСР категорично виступити ПРОТИ ПРИЗНАЧЕННЯ ОХМАКЕВИЧА НА ПОСАДУ ГОЛОВИ ДЕРЖТЕЛЕРАДІО УРСР як особи, яка скомпрометувала себе корупцією, яка довела до краху на телеекрані й у радіоефірі українську національну культуру й рідну мову, яка є провідником і рупором догматично - комуністичної партійної лінії.

2. Передати Українське телебачення й радіо з <u>формального</u> відання Уряду - Ради Міністрів УРСР /а <u>фактично</u> з ЦК КПУ, де є для цього спеціальний керуючий орган - ідеологічний відділ і навіть спеціальний сектор телебачення, радіо й преси/ під егіду ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР. А ще краще - ліквідувати Держтелерадіо УРСР /водночас і посаду його голови/ - як партійно-ідеологічного монстра, і створити принципово нову структуру ВІЛЬНОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ Й РАДІО. А керувати ним доручити спеціально створеному Верховною Радою УРСР Комітету з питань телебачення і радіо.

Лише за цих умов телебачення і радіо України стануть справді народними, демократичними, плюралістичними органами, служитимуть усім політичним силам й організаціям нашого народу, зможуть боротися за справді суверенну незалежну Україну!

Коли ж цього не станеться, і все залишиться, як і дотепер, тобто Монстр-Держтелерадіо на чолі з корумпованим ОХМАКЕВИЧЕМ і політично-бюрократичним компартдиктатом на працівників телебачення й радіо, не буде й надалі доступу но наймасовіших і найвпливовіших джерел інформації ніяким демократичним і прогресивним силам.

То ж з очікуванням і сподіваннями на Вашу допомогу всі ми живемо.

ІНІЦІАТИВНА ГРУПА ПО
ДЕМОКРАТИЧНІЙ ПЕРЕБУДОВІ
УКРАЇНСЬКОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ
І РАДІО.

ЧИТАЮЧИ "СПОГАДИ" М.С.ХРУЩОВА

Іконостас Політбюро
Міняють! Знов святих міняють.
Знов рокіровка. Файно грають

У гру з ім'ям - переворот.

Іконостас
Політбюро.

Таке траплялося не раз.
Таке не два, не три ще буде.
О, скільки фарсу, крові, бруду,
Ховає сей іконостас!

Таке траплялося
Не раз.

За ним - такенні павуки,
І павучихи, й павучата...
Втім, ша! Бо он стоять на чатах
Ті, що пасуть чужі думки.

За ним - такенні
Павуки.

Микола ПШЕНИЧНИЙ
м.Дубно на Ровенщині.

***

Листи в "Голос"

ЯК НАС ГОТУВАЛИ НА ПАРАД

Ми, колишні партизани, підпільники, не шкодуючи життя, захищали нашу Батьківщину від фашистської чуми. Чимало з нас полягли смертю хоробрих на полях боїв, загинули у страшних катівнях гестапо, були повішені фашистами, розтерзані, замордовані. Ті, що залишилися живими, з радістю і сльозами на очах зустріли Велику Перемогу.

Минуло 45 років після того величного дня. І от нараз нас, небагатьох, хто залишився в живих, підняли, ніби по бойовій тривозі. Зібралося близько 300 чоловік: - виявляється, запрошують взяти участь у параді Перемоги 9 травня.

Двічі нас ганяли на тренуваннях, хоч і так було ясно, що ми не для парадних маршів. Загадали нам прийти на третє тренування біля театру ім. Ів. Франка. Ми прийшли. І тут наш голова комітету у справах колишніх партизан при Верховній Раді УРСР В.О.Коньков, похнюпившись, оголосив, що нас усунули від участі в параді, очевидно, тому, що ми не зуміли промаршировувати так, як це треба влаштовувачам "шествія". А що цим самим нам наплювали в душу, нам, небагатьом, хто залишився по тій страшній війні, для кого і це свято, і цей парад говорять, мабуть, набагато більше, ніж усім влаштовувачам, разом узятим, нікого не обходить.

Ми не ховалися тоді, ми чесно билися з фашистами, вірили і здобували цю Перемогу. За що ж нині отака зневага? Хіба це можна простити?

Якби влаштовувачів цікавила не показуха, а люди, то вони б знайшли можливість виділити для нас машини на парад, ми це заслужили.

МАКАРОВ, ДУЧКІН, СИЧЕВСЬКА,
колишні партизани Великої
Вітчизняної війни.

МЕЛОДІЯ СВОБОДИ ПОВЕРТАЄТЬСЯ

Кореспондент журналу "Тайм" Джон Кохан розмірковує про долю національного руху в Грузії.
/"TIME", 23 квітня, 1990, № 17/

Поки грузини обмірковують, який обрати шлях до незалежності, Горбачов загрожує затягнути економічний зашморг Литві.

Опівночі у натовпі, що зібрався на сходах Будинку уряду в Тбілісі, несподівано заспівали. Гімн був древнім закликом до боротьби, що прославляв свободу як "найсвітліше із слів". Коли чарівні звуки Гімну полилися проспектом Руставелі, десятки тисяч грузин здійняли стиснуті кулаки. Рівно рік тому, 9 квітня 1989 р. радянські війська розігнали мирну демонстрацію на цьому ж місці з допомогою танків, саперних лопаток і отруйного газу, убивши при цьому 20 чоловік. А минулого тижня місцеві жителі знову вийшли на вулиці - цього разу не лише для того, щоб оплакати жертви. Як сказав один пристрасний молодий оратор, вони відзначили "велику перемогу на тяжкім шляху до свободи і повної незалежності".

Повідомлення про це Москва не дала.

На колоні урядового будинку напис: "Окупанти, забирайтеся додому!" Поряд плакат: "Солідарність з литовським народом!" Представники свавільних балтійських республік стояли із своїми прапорами в одному ряду з прапором Грузинської республіки, яка проіснувала так недовго.

Коли Михайло Горбачов думав, що йому вдасться обмежити розпад Союзу лише балтійськими республіками, то він явно недооцінював грузин. 5 млн.400 тисяч жителів цієї маленької кавказької республіки не забули короткий час незалежності, якою вони насолоджувались у 1918-1921 роках, поки більшовики, що вторглися, не встановили Радянську владу. Грузини наполягають на тому, що їх було незаконно включено у Союз всупереч договору з Москвою "про невтручання" 1920 року. Зараз грузини мають дві точки зору щодо того, як завоювати свободу. Центристський рух Народного фронту обстоює ідею прийняття Верховною Радою республіки акту про незалежність. Національний форум, коаліція семи політичних партій і національних рухів, що її створено місяць тому, відхиляють будь-яку форму співробітництва з Радянським Союзом, за їх словами, маріонетковим урядом. Ця група вимагає проведення альтернативних виборів у новий національний конгрес.

Людина, якій напевно доведеться грати основну роль у майбутній Грузії, - Звіад Гамсахурдіа - вірить у те, що суверенитету можна досягти лише шляхом ненасильницького протистояння радянському ладові. Він вважає, що бездумно проголошувати незалежність, коли радянська влада і адміністрація усе ще тут. Ніякі радянські заклади не можуть дати Грузії незалежність. Єдиний шлях громадянська непокора.

Грузинська Хельсінкська Спілка запропонувала економічну програму, я якій намагається довести, що республіка може вижити й власними силами. Грузія спроможна не лише прогодувати себе, а й при цьому має достатні запаси нафти, вугілля і енергії ГЕС для покриття енергетичних витрат. Більш того, республіка славиться своїми запасами мінеральних ресурсів, неосвоєними лісами, пляжами Чорноморського узбережжя та верхівками Кавказьких гір. Основною перешкодою для Грузії, говориться у документі, є те, що її можливості стримуються рамками економічної системи, нав'язаної зовні. Союз пропонує "ударну угоду" на один рік, щоб побудувати вільний ринок, вивільнивши його з-під впливу процвітаючої тіньової економіки.

Ці грандіозні плани можуть бути зведені нанівець, коли незалежність Грузії стане блискавкою для розпалювання етнічної напруги між національними меншостями у республіці, які фактично складають 30 % населення. Багато з них стурбовані гаслом "Грузія для грузин", який виплив в результаті політичних дебатів. Гамсахурдиа переконаний, що "Москва бореться проти нас руками інших національностей".

Здається, у даний момент Кремль сподівається, що, коли він проігнорує грузинські національні рухи, вони якимось чином зійдуть із сцени. Але ж що станеться, коли Москва прокинеться і зрозуміє, що слово "незалежність" може стосуватись не лише литовців. Горбачов не приховує, що дуже боїться рухів, які прагнуть намалювати заново кордони його держави. На зустрічі з комсомольцями минулого тижня він передбачив: "Коли ми почнемо розділятися, я вам скажу прямо: ми закінчимо це громадянською війною, такою кривавою різнею, з якої ми не зможемо вибратись". Пам'ятаючи трагедію Тбілісі, грузини вирішили уникнути такої долі.

***

СТАРА ЗБРОЯ

Прийшовши на вибори у недільний день 13 травня, виборці округу № 41 /Ленінська райрада/ з радістю могли лицезріти свого кандидата В.Кошеву, що просиділа цілісінький день біля урни - так приємно побачити знайоме обличчя. Повісити свій портрет комісія навряд чи дозволила б, отже, можна привітати автора нового прогресивного методу передвиборної боротьби. Та цьому кандидату не чужі й випробувані прийоми: вона поширила серед виборців чутки, що її конкурент Р.Чумак - член КПРС і приховує таку компрометуючу деталь. Виборці Марчук, Бровченко та інші дуже засмутилися, про що й повідомили Чумака, який засмутився не менше. У такий спосіб Кошева, очевидно, намагалася компенсувати той факт, що сама, бувши членом КПРС, скромно замовчала це.

Ну, а в цілому? З 18 вакантних місць на сьогоднішній день комісією підтверджено повноваження 10 депутатів Ленінської райради. У п'яти випадках є підстави для сумнівів у правомочності виборів. По трьох округах вибори не відбулися. Були тут і апаратні ігри і - з пісні слова не викинеш - наплювательське ставлення до свого громадянського обов'язку - закономірний ітог процесу виховання "радянської людини".

Голова мандатної комісії
А.ПАЙЗАНСЬКИЙ,

Секретар комісії
І.ГРУЩЕЦЬКА.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Справді, прийом зарахування у ряди КПРС безпартійного конкурента із звинуваченням у ганебному прихованні вже застосовували довірені особи А.Погрібного, коли він балотувався до Верховної Ради УРСР. Невже ницість така заразлива?

***

ЗНОВУ ПАРШИВА ВІВЦЯ ОТАРУ ПАСКУДИТЬ!

ГОЛОС
інформаційний бюлетень
Пожертвування у фонд редколегії у розмірі не менше 50 коп.

Наша адреса:
252142, Київ-142, а/с 786/2
Друкарня: ЛГУ № 637

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
С.Конєв, В.Черняк, В.Яворівський /головний редактор/, О.Коваленко, В.Солопенко /відповідальний секретар/.

Сканування та фотообробка - W.D.Keeper, з власної колекції